

PRUYT Promotie heeft een grote impact op hun referentiekader. Als ik bijvoorbeeld in het derde jaar vraag welke culturele instellingen ze kennen in Gent, dan kennen ze wel het Publiektheater met zijn grote promotiemachine, maar dikwijls niet het Nieuwpoorttheater. En ze zitten hier dan al twee jaar op kot! Daarom geven we vanaf volgend jaar les in de cultuurhuizen zelf.

(Er volgen andere voorbeelden van initiatieven om de studenten vertrouwd te maken met het culturele aanbod in de eigen stad en in andere steden.)

PAUWELS Dit jaar heb ik de tweedejaarsstudenten enkele recensies laten schrijven: wat vind ik van deze voorstelling, voor welke doelgroep zou ze geschikt zijn...? Er komen heel mooie dingen uit. Gevoelsmatig, inhoudelijk en zelfs technisch kunnen ze wel wat zeggen, maar de enige vraag waarop ze meestal geen antwoord kunnen geven is: schets de context. Naar aanleiding van deze opdracht kreeg ik trouwens de vraag van de studenten: vertel ons waar en hoe we op een betaalbare manier meer cultuur kunnen meemaken. Want we kunnen het niet betalen.

PRUYT Naar aanleiding van de culturele biografie heb ik altijd ook een gesprek over de financiële kant van de zaak, en dan blijkt dat de studenten dikwijls geen moeite hebben om veel geld uit te geven aan muziek. Sommigen draaien er hun hand niet voor om om voor een concert naar Amsterdam of Parijs te gaan, maar aan theater of dans geven ze niet graag geld uit. Angst voor het onbekende is een belangrijke factor: als het tegenvalt, zijn ze hun geld kwijt. Bij een concert weten ze beter wat ze kunnen verwachten. Bij een film weten ze dat ook niet altijd, maar dat is dan weer goedkoper dan het theater.

ERIC ROELANDT Voor hen zijn 'kwaliteit' en 'wat ze kennen' dikwijls synoniem. Ik vind dat veel van onze studenten te weinig culturele competentie hebben om uit te maken wat kwaliteit is en waarom een voorstelling goed of slecht is. Voor nieuwe culturele ervaringen blijft dan als enig criterium over: of het hen al dan niet gepakt heeft. In tegenstelling tot wat Jos zegt, vind ik dat ze dikwijls hun eigen oordeel niet kunnen motiveren.

LEYSEN Een gebrek aan culturele competentie heeft te maken met een gebrek aan ervaring, maar ook met een gebrek aan taal om over kunst te praten en zo de subjectieve ervaring te duiden. Ik merk dat wij daar nog heel veel energie in investeren in het derde jaar. Veel te laat volgens ons.

NUYTTENS In het tweede jaar geef ik een aantal analyseschema's mee. Als de studenten tij-

dens hun stage met die sleutels werken, krijgen ze er nog een aantal contextgegevens bij. Je kan die taal en dat inzicht wel ontwikkelen, maar je hebt er veel tijd en ervaring voor nodig.

LEYSEN Kunst en cultuur maken nu deel uit van de eindtermen van het secundair onderwijs. Het probleem zou zich dus in de loop van de komende jaren moeten oplossen. Maar de manier waarop het in de praktijk loopt, is soms zo stuitend dat je je afvraagt welke de effecten zullen zijn. Je gaat naar een voorstelling kijken en je ziet daar een horde zeventienjarigen met papieren op de schoot zitten; ze zitten die in te vullen in plaats van naar de voorstelling te kijken. Je kan een artistieke ervaring ook stuk analyseren.

JOS PAUWELS Een steeds groter deel van de instroom in de sociale hogescholen komt niet meer uit het algemeen vormend onderwijs, maar uit het technisch of zelfs beroepsonderwijs. Deze studenten hebben dikwijls heel weinig culturele ervaringen gekregen op school. Ook hun taal is vaak minder ontwikkeld en dat is toch al een belangrijk aspect van de culturele ontwikkeling.

ROELANDT De weinigen die uit het kunstonderwijs komen, hebben natuurlijk een grote culturele voorsprong.

PRUYT Wij krijgen meer en meer studenten die er na het behalen van een universitair diploma nog een praktijkopleiding bij willen volgen. Omdat ze ouder zijn, hebben ze doorgaans heel wat meer culturele ervaringen dan iemand die uit het secundair onderwijs komt.

ETCETERA Voor de meeste studenten is er dus nog veel werk aan de culturele winkel. Hoe pakken jullie dat aan in de opleiding? Een blik op de curricula leert dat het aandeel theoretische kunst- en cultuurvakken beperkt tot onbestaande is. Cultuur komt wel aan bod in de methodiekvakken en in de voorbereiding op de stage. Zo komen we bij de volgende stelling.

STELLING 2

Iemand die aan cultuurbemiddeling doet, moet op de eerste plaats over de nodige agogische vaardigheden beschikken en een aantal methodieken en technieken beheersen.

LEYSEN Ik ga niet akkoord met deze stelling. Iemand die aan cultuurbemiddeling doet, moet op de eerste plaats cultuur kennen en zelf beleven. Die moet daar dus ook cognitief een aantal dingen over weten.

NUYTTENS In principe moeten de studenten

zich zowel de agogische als de productieve en de wetenschappelijke benadering eigen maken. Het is niet zo gemakkelijk om dat in de schoolcontext te organiseren. In het eerste jaar krijgt iedereen een week creatieve expressie, waarbij wij proberen de link te leggen met hoe een artistiek productieproces doorlopen wordt. In het tweede en derde jaar komt de wetenschappelijke benadering aan bod in de vakken cultuursociologie en cultuurfilosofie. Hoewel ik een methodiekvak geef in het tweede jaar, besteed ik een derde van de tijd aan het geven van informatie over beeldende kunst, theater en dans. Ik schets de contexten gedeeltelijk zelf en nodig ook gast sprekers uit. In de beperkte tijd waarover we beschikken, kan je wel enkele hete hangijzers problematiseren, maar veel verder dan dat raak je toch niet. Bovendien slagen de meeste studenten er niet in om dat allemaal te integreren. In het derde jaar zijn ze vaak al vergeten wat ze in het eerste en tweede jaar geleerd hebben.

ROELANDT Ik ga niet helemaal akkoord met de stelling omdat het woord 'cultuurbemiddeling' moet gedefinieerd worden. Ik volg Vincent de Waal, die in zijn laatste boek *Uitdagend leren* een onderscheid maakt tussen kunstbemiddeling, kunsteneducatie en kunstanimatie. Bij kunstbemiddeling gaat het om mensen in contact brengen met de kunsten: activering en kunstspreiding. De kunst raakt niet bij de mensen; de mensen raken niet bij de kunsten. Daar een brug tussen bouwen. Kunsteneducatie gaat over doelgericht leren omgaan met kunst; leren van, over en met de kunst. Leren kijken en luisteren naar kunst, reflecteren en je verdiepen. Bij kunstanimatie gaat het over enthousiasmeren, motiveren, stimuleren van mensen om kennis te maken met kunst en er in hun leven iets mee te doen. Het gaat vaak over sociaal-artistieke projecten. De agogische vaardigheden komen in de drie benaderingen telkens op een andere manier aan bod en men veronderstelt meer inhoudsdeskundigheid bij kunsteneducatie dan bij de andere twee.

LEYSEN Ook voor cultuurbemiddeling heb je inhoudsdeskundigheid nodig, want je moet mensen naar kunst begeleiden.

ETCETERA Laten we het bij kunstbemiddeling in de strikte zin houden, want het is logisch dat je goed op de hoogte moet zijn van kunst als je aan kunsteducatie wilt doen. Welke inhoudsdeskundigheid heb je nodig om mensen te laten participeren aan kunst en cultuur?

PAUWELS Ik discussieer daarover met de stu-